

wezigen duidelijk, op welke grote verstandelijke gaven zijn reputatie berustte. Hoezeer het recente optreden van Bonaparte tegen Zwitserland hem ook tegen de borst stuitte, toch behield Fox van die avond de indruk, dat de Eerste Consul in zijn verlangen naar vrede oprecht was. De militaire voorbereidingen in de Franse en Hollandse havens tijdens het volgende voorjaar tegen Engeland wezen weliswaar in een andere richting. Terwijl de 'experimentele vrede' in volle gang was, ging Bonaparte rustig door met Elba en een groot deel van Noord-Italië te annexeren. Ook eiste hij de opheffing van alle Engelse couranten, die hem aanvielen, en de uitwijzing van de Franse Royalisten uit Engeland. Op hetzelfde ogenblik steunden zijn agenten de oproerige Ierse beweging.

Ondanks de eeuwige aantrekkingskracht van *Paris in springtime* waren de meest voorzichtige Britten zodoende reeds bezig hun koffers te pakken. Op 12 mei 1803 vernamen de lezers van de Londense couranten, dat het gedrag van het Franse gouvernement Zijne Majesteit George III had genoopt zijn gezant in Parijs terug te roepen. Zes dagen later verklaarde Engeland officieel de oorlog. De stroom van Engelse reizigers tussen Calais en Parijs nam nu de tegenovergestelde richting aan, voorzover ze er althans in slaagden direct een plaats in een openbaar of gehuurd voertuig te bemachtigen. De hertogin van Gordon en haar dochter Georgina waren nog net bijtijds in Calais, juist voordat Napoleon in de morgen van de 23ste mei het verkeer met Engeland volledig stopzette. De avond tevoren kreeg Junot, de garnizoenscommandant van Parijs, opdracht zich om een uur 's nachts in het werkvertrek van de Eerste Consul te bevinden. Daar kreeg hij te horen, dat alle Engelse mannen tussen achttien en zestig jaar, in Frankrijk aanwezig, ogenblikkelijk als krijgsgevangenen dienden te worden beschouwd. Vergeefs trachtte Junot zijn oude vriend ervan te overtuigen, dat deze maatregel tegen alle internationale gebruiken inging en diens reputatie ernstig kon schaden. De Eerste Consul bleef onverzettelijk en eiste van Junot, dat hij vóór zeven uur 's morgens moest zijn uitgevoerd. 'Vanavond mag geen Engelsman zichtbaar zijn in het obscuurste theater of restaurant van Parijs!' Aldus Bonaparte. Inderdaad werd met de uitvoering ervan zo'n haast gemaakt, dat de van Dover komende pakketboot 'Prince of Wales' nog diezelfde dag in beslag werd genomen en de bemanning gevangen gezet.